

En Beckett'sk hockeystav og en ballonlet druknedød

For at tisse på kapitalismen må man skrike og synge fra bunden af et hav, selvom man egentlig ingen stemme har. Peter-Clement Woetmanns 'Blå koral: tys tys dollar' gør forsøget.

På papiret er *Blå koral: tys tys dollar* et teaterstykke, der blev opført på Teater Får 302 i foråret 2023. Men *på papiret* leverer stykket også et sprog til magtesløsheden, som det i bogformat lykkeligvis er muligt at dvæle ved. Paradokserne, konflikterne og katastroferne er motor for Woetmanns poesi, der viser sig fra sin stærkeste side, når det grå sind sprænger sproget:

"Huse og biler og telefoner og fly. / Alt det mit hjerte ikke kan briste."

Vi følger et jeg, selv når vi ikke helt forstår, hvordan vi skal følge det, eller når jeget selv ikke længere kan følge med. I stykkets monolog er jeget en ubevægelig organisme på bunden af et hav, der uheldigt nok er installeret med en menneskelig bevidsthed og et overblik over katastroferne.

Så manifesterer jeget sig som en søn i dialog med sin mor, og sammen diskuterer de to generationer barndommen, faderen og den håbløse fremtid på snart komisk, snart kynisk og snart surrealistisk vis. Putins krig hærger om ørerne på dem, mens den lille familie venter på en vaskemaskinereparatør, hvis ankomst synes lige så håbløs som klodens fremtid.

Da håbløsheden bliver for grusom, siger jeget farvel til overfladen og kryber sammen som den havorganisme, der åbnede stykket. Og så kommer epilogens sange om at ligge

midt i flimmeret som en kat, om at være et hav "helt urimeligt blå", og om, at al den natur, man henvender sig til, aldrig synes at svare tilbage.

Identiteterne i Woetmanns stykke er svære at få hånd om. I monologen henviser jeget til sig selv som 'måneøje'. Måneøje er en fisk, der lever i Nordamerikas ferskvand, men som her i stykket altså er født i Hvidovre. Samtidig omgives bogen af illustrationer af blå koraller parret med det, der ligner horusøjet fra ægyptisk mytologi. Horusøjet kaldes også 'måneøje' og fortæller historien om guden Horus, der mistede sit øje i kamp, hvorefter det blev helbredt og kom til at symbolisere helingsprocesser i den brede forstand 'at hele' og 'gøre hel'. I henhold til Woetmanns måneøje må man nok støtte sig til begge fortolkninger. Det må også være tilfældet med den blå koral. Når den økologiske katastrofe gennemløber stykket, forstår vi korallen som en konkret reference til verdens koralreve, der ligesom karakterernes sindelag efterhånden mister sine farver og bliver mere og mere livløs. Men hvis måneøje udover at være en mere primitiv materialisering af jeget også henviser til en amulets symbolik, overgår betydningen af den blå koral også snart til betydningen af krystallen af samme navn, der symboliserer visdom fra fortiden, nutiden og fremtiden.

Håbet er forsigtigt og symbolsk og antydes gennem mytologier, mens apatien hos Woetmann i højere grad er til at få øje på. I få af disse apatiske momenter gengiver fortælleren til gengæld en gammel, økopoetisk travest, nemlig den om naturens hævntogt og generobring af Jorden: "Nu kommer havet og tager alting tilbage." og "Havene vil gerne ha' magten igen.". Det er engang imellem lettere at begribe den økologiske katastrofe gennem menneskelige termer og krigeriske gloser, men helt enkelt er den trope blevet for kedelig.

Lykkeligvis for anmelderen lader forfatteren den gamle travest være ved disse to eksempler og tilbyder på anden vis en måde at bearbejde eksistensen, når den sidder i klemme mellem samtlige katastrofer. Her må vi tilbage til den vaskemaskinereparatør, der (spoiler alert) aldrig dukker op i stykket. Håbløsheden er total, allerede før mor og søn får klaget til kundeservice:

"Nå. Hvad sagde de?

Ikke noget.

Ikke noget?

Jeg kom ikke igennem. Der var ventemelodi.

Men det kan jo ikke vare for evigt.

Den spiller endnu.”

Det absurde, eksistentiale teater kommer her til sin ret som fortolker af den moderne krisebevidsthed. Det er ikke Samuel Becketts hr. Godot, vi venter på; vi venter på, at løftet om hockeystaven bliver opfyldt og de teknologiske løsninger på en verden i flammer ser dagens lys. Men hos den lille familie begynder en gysende mistanke at nage. Hvad hvis løftet aldrig kan opfyldes, fordi krigene altid vil have førsteprioritet?

”De er begyndt at bruge mikrochips fra vaskemaskiner i deres missiler.

Tror du det er derfor vores ikke virker?

Jeg ved det ikke. Hvordan skulle de være kommet ind?”

De metaforiske kommentarer til krig og klimakrise er gennemgående for stykkets dialog mellem de to generationer, og de fungerer. Hvor Woetmann til gengæld løfter kritikken fra apati til det kollektive ritual, som aktivismen trives i, er i epilogens sange. Det er her, der for alvor er tale om, at det grå katastrofesinds omgang med sproget paradoksalt nok er forfriskende poesi:

”Der er så meget lykke her / som jeg ikke havde set / Jeg bobler rundt i havet her / som om jeg var en kat”

Der er nok ikke tale om en havkat. Snarere må der være tale om den nærtstående druknedød i en poesi så let som en ballon. At boble rundt i havet som en kat. Krisebevidstheden skifter endnu engang form og flirter denne gang med en stoisk accept af skæbnen og et lalleglad fokus på lykken. Men mest af alt emmer den ballonlette katastrofepoesi nu af en nuttet kynisme.

Tidspunkt: 05-10-2023

Forfatter: Peter-Clement Woetmann

Titel: Blå koral: tys tys dollar

Sider: 72

Pris: 180,00

Forlag: Arena

Facebook < <https://www.facebook.com/litteraturnu>> / Instagram < <https://www.instagram.com/litteraturnu.dk/>>

Hjemmesiden er lavet i samarbejde med Hilsen IT < <https://hilsen.it/>>